

Mágnás Miska

Bemutató
a Kamaraszínházban

Szombaton este a Szegedi Nemzeti Színház Kamaraszínházában bemutatott Szirmai Albert Mágnás Miska című háromfelvonásos operettjét. Mit mondjunk a darabról? Részletes elemzésére, azt hiszem, nincsen szükség: ma már senkinek sem kell magyarázni, hogy ez az operett, úgy ahogy van, mindenestül, szövegével, zenéjével együtt az elsüllyedt múlthoz tartozik. Kivéve talán a darab humorát, mely ha nem is teljes egészében, de néhány jól sikerült részletében még ma is elevennek, sőt gyakran egészen frissnek tűnik. Jellemző erre, hogy a bemutató szereplői közül azok a művészek kapták a legtöbb tapsot, akik a vidámságot, a humort képviselték. Hozzájuk képest a többiek halványak, vértelenek voltak.

Három színészi alakításról kell mindenekelőtt dicsőretnünk. Décsy György kedves, rokonszenves nagymamájáról, Mentés József Miskájáról és a Thália színház tagjának a bravúros beugrással fellépő Görög Marának alakításáról. A szerelmestárs szerepét játszó Bordás Dezső és Mére Otília láthatólag sokat küzdött a szerep hamis hangjaival. Károlyi István és Radnóthy Éva is alig tudott mit kezdeni a vértelen szereppel. Kátay Endre és Zádori István, mint Pixi és Mixi gróf, sok vidám percet szerzett a közönségnek. Marosi Károly komoronykija sajátos, fanyar humorával tűnt ki.

Az előadást Csajági János rendezte. A zenekart Benkóczy István vezényelte. A sikerült díszletek Sándor Lajos munkáját dicsérik.

Ö. L.

Ezerszáz helyett ezernégyszáz

Az iskolai műhelyek, általában a gyakorlati foglalkozás, a szakmai előképzés anyagszükségletére előirányzott összegeket felemelték. A közelmúltban kiadott intézkedés szerint az általános iskolák osztályonként az eddigi 1100 forint helyett 1400-at, a középiskolák pedig 1600 helyett 2200 forintot fordíthatnak naptári évenként erre a célra. A saját műhellyel rendelkező középiskolák ezenkívül gépeket, szerszámokat javítására, pótlására osztályonként évente 2000 forintot költhetnek. (MTI)

Élt tizennyolc évet

Geisler Eta születésének 50. évfordulóján

Négy csoportban százkilenc kommunista vádlott állt a Markó utcai bírák előtt. 1930-at írták: hónapokig folyt a tárgyalás, az újságok időről időre szűkszavúan hírt adtak a monstreperrel. Az uralkodó osztály fontosnak tartotta, hogy az ország népe tudomást szerezzen róla: az elnyomottak, a szegények harca buzdította főbőnjáró bűn, amit keményen megtorolnak.

Mi ellen és miért szólította harcba a proletárokat ezekben a hónapokban a Kommunista Magyarországi Pártja? Alacsonyok voltak a bérek, nyomorúságosok az életkörülmények, városos és falun százezreivel ténfergett a munkanélküliség. Bethlen gróf tőkés-nagybirtokos kormányja mitsem törődött velük. A hárommillió kolddust a napszámuzsora és a csendőrterror fojtogatta. A kisparasztot az adó és a bankuzsora. A nagybirtok háborítatlanul trónról milliók élete fölött. A nemzetközi imperializmus háborút szervezett a Szovjetunió ellen, Horthy az ellenforradalmi diktatúra erősítésével, a hadsereg fejlesztésével, levante kötelezettséggel és egyéb intézkedésekkel készítette elő az országot, hogy a szovjetellenes tervekhez felhasználható legyen.

A munkanélküliség országos bizottságot szerveztek. Kaposvárról, Szabadhidvégről, Mezokomáromból, Székesfehérvárról, Zircről, a Tolna megyei Ozoráról a munkanélküliség elkeresedett hangulatáról, tüntető csoport-

tosulásokról érkeztek jelentések a belügyminisztériumhoz. Budapesten a Ganz hajógyár munkásai sztrájkba léptek az erejüket végsőkig kifacsaró bedőrendszer ellen, illegális tömeges letartóztatásokra került sor Salgótarjánban, Debrecenben, Szegeden, Szolnokon, Kálcsán.

Június 30-án a Markó utcai törvényszék kommunista letartóztatottjai lételere vártak. A bírák tanácskoztak. A párt és a KIMSZ budapesti szervezeteinek hívására a késő délutáni órákban tüntető tömeg vonult fel a bíróság épülete elé, hogy követelje a kommunisták felfüggetlését, szabadságra helyezését. Az osztályharc csataterévé vált a Vilmos császár út és a Markó utca egész környéke. Kövek, vascsavarok zúzták be a törvényszéki épület ablakait. A rádióautókon érzéztet rendőrök vad kardlapozással akarták meghátrálásra kényszeríteni a tömeget, de a fiatalok egy elszánt csoportja bátorságával elérte, hogy a tüntetés nyomatékos figyelmeztetés lett az elnyomók számára.

A fiatalok csoportjában egy vékony, barna hajú kislány, Geisler Eta hímnőtánuló volt a magasra csapó láng. Az ő lobogása, izzó forradalmi lelkesedésből táplálkozó merészsége, magával ragadta a fiatal munkásokat és az idősebbeket is. Rendőrök és detektívek egész falkája vetette rá magát, s több társával együtt letartóztatták.

Képernyő előtt

HONFOGLALÁS

ILLÉS BÉLA REGÉNYE, a Honfoglalás, történelmi regény: amit ábrázol, már történelmi, s ahogy ábrázolja, abban a történelmi tényekhez, eseményekhez való ragaszkodás filológusi precizitása nyilvánul meg. A regény egy döntő részének dramatisztikája már ötletében is hasznosnak ígérkezik, s valóban hasznossá válik megvalósításával együtt. A filmesítés a közvetlen, bár történelmi, de nem régmúlt valóságok miatt még úgy ahogy emlékekben élő események szalagra vitelében sok buktatót kellett hogy elkerüljön. Ez sikerült: objektív dokumentumfilm izzel mondanivalóját a néző ítéletére bízva nagyon hathatósan, világosan és további gondolatokat támasztva adja elő.

A TÖRTÉNET maga rövid idő alatt játszódik, úgyszólván »öt perc« a történelem menetében, de történelmi jelentőségű nekünk, magyaroknak. Dálnoki Miklós Béla vezérezredes, az első hadsereg parancsnoka várja Horthy utasítását a fegyverszünet megkötésére és a szovjet csapatok oldalán a visszakapott és felfegyverzett hadifoglyokkal megerősítve a fasisztákkal való szembefordulásra. A front áll, az utasítás kéklik. A »főméltségű úr« a késlekedő és kételkedő utasítást ügyefogyott grófnőkre bízta, akik egyike kifecsegi a németeknek kémkedő magyar tiszteknek. Dálnoki realis, a helyzettel katonailag számot vető javaslatát a kormányzó elutasítja. Rádiónyilatkozatot ad, közben a németek elrabolják fiát, s kiadása fejében hajlandó saját szavát semmibe venni. Dálnoki azonban a nyilatkozat alapján átment vezérkarával tárgyalni a szovjet csapatokhoz, megállapodott az általa módosítottában. A vezérezredes levelet küld csapatparancsnokaihoz hadifoglyokkal. Mindössze egyik csapata tud átállni. Dálnoki mégis harcolni akar velük, s a felfegyverzett hadifoglyok egységeivel a németek ellen, bízva abban — nagyon realisan —, hogy közben hadsereg többi része is majd hozzá csatlakozik, mert tudja, hogy nagy történelmi jelentősége lesz, ha a magyar nép képes saját szabadsága kivívásában részt venni: nemcsak anyagi javaiában, de lelkében is kevesebb sérüléssel vészeli át a háborút. De a vezérkar urai — félve a hadifoglyok gazdasági és társadalmi demokráziát iránti vágyától, s nem látva be, hogy azok történel-

mi szükségszerűség szerint mindenképpen bekövetkeznek, egy osztály önzése nem vehet gátat nekik, megakadályozza ebben. Ezeket a tényeket mindannyiunknak ismernünk kell, hogy tudjuk, miért, hogyan és hánnan jühetett létre az új Magyarország.

Thurzó Gábor dramatizálása sikeresen viszi képre a regényt. Talán csak egy ponton érzünk hiányt a motívumválasztásban: Soltész alezredesnek és Halmágyi ezredesnek a változását, Dálnokival való szembefordulását meg tudjuk ugyan önmagunknak magyarázni a látottak alapján, de nem látjuk e fejlemény belső logikáját. Mihályfi Imre rendező a színészekkel kitűnő beállításokon keresztül nagy hatást tud elérni. Gondolok olyan jelenetekre, mint amikor a harmadik részben Halmágyi és Soltész nyíltan szembefordulnak Dálnokival: két kíméletlen, embertelen arcot és egy nagy emberi drámát látunk Páger Antal arcán és — hátán. Szavaik hatása, Dálnoki és a magyar nép elárlatottsága e hirtelen öreges hátán tükröződik. A film ritmusa a kontrasztos, váratlan, de logikus válgások jellemzők, az egyidejűleg, de nagy távolságokban játszódó, szigorúan összefüggő jelenetek »in medias res« egymás után szerelése. A vizuálisan okmányokat aláíró »főméltségű« kéz érdekes filmszerű megoldás, érezzük arc- és jellemküliségét, tengerészubbonyosságát. A film végén Dálnoki ígéretének visszavonását kevés motivummal, elnagyoltan ábrázolja a rendezés, bár a belső monológ eszközével nagyon jól el.

VÉGÜL MÉG EGY mozzanatra kívánok kitérni. Nagyon jó volt az utolsó rész elé beiktatott interjú a Tverszkoi ezredes alakító Vagyim Guszev nyelvtanár-lal. Guszev jelenlétével — a »civil« szereplő, az egykori események részese — a történelmet jelenvalóbbá tette, segítségével embereket éreztünk hozzájuk közelebb állónak. Megjelenésével és szavaival vettük észre, hogy nem a történelem került mesze: a tulsó oldalon állók kerültek történelmi messzeségbe, de Guszev, s a mellett szereplők velünk vannak. A művészet és valóság sajátos »montázs« — ami csak a film eszközeivel lehetséges — új, nagy, történelmi élményt támasztott.

Németh Ferenc

KGST-lanácskozás Budapesten

A KGST villamosenergiaipari állandó bizottságának a mezőgazdaság villamosenergia-ellátási kérdéseivel foglalkozó ideiglenes munkabizottsága október 15-től 21-ig Budapesten tartotta ülését.

A bizottság a mezőgazdaság villamosenergia-ellátását szolgáló hálózat kivitelezéséről és üzemeltetési feltételeiről tárgyalt. (MTI)

A házasság nem akadályozza az űrhajózást

Tyereskova és Gagarin tv-interjúja

Érdekes tv-interjút tartott vasárnap az NDK televíziójában Valentina Tyereskova és Jurij Gagarin, a világ első női és férfi űrhajósai: több, mint fél óráig válaszolt a tv hallgatóinak az NDK-ból és Nyugat-Németországból érkezett kérdéseire.

Arra a kérdésre, hogy ki lehet űrhajós, Tyereskova elmondotta: minden ember lehet űrhajós, aki jó egészséggel rendelkezik és különleges tréningen megy keresztül. Azonban feltétlenül bizonyos pilótaképességekkel és tudással is rendelkeznie kell, mivel az űrhajót csak az kormányozhatják, aki ért ehhez.

Tyereskovának sok kérdést tettek fel arra vonatkozólag, hogy férjhez megy-e. Volt, aki azt kérdezte, hogy házassága után abbahagyja, vagy folytatja-e az űrhajózást. »Űrhajós bajtársaim, az eddigi és a soron következő űrhajósok részben már házastársak. A család nem lehet akadályozza az űrhajós-képzésnek, úgyhogy meggyőződésem, ha tényleg férjhez megyek, ez nem akadályoz meg abban, hogy tovább folytassam az űrhajós-kiképzést és előkészüljek a következő repülésre.«

Gagarin ehhez még hozzátette: »Az űrhajósok emberek, akiknek megvan minden olyan tulajdonságuk, mint a többieknek. Úgy élünk, úgy szeretnénk és úgy is fogunk élni, mint a többi ember. Családot is szeretnénk. Megvan a magunk tulajdonságai, kedvenc szórakozásaink, mint a többieknek. Nem vagyunk tehát valamiféle csodagyerekek, sem emberfeletti emberek.«

Arra a kérdésre, hogy mikor éri el az első ember a Holdat, Gagarin így válaszolt: »Az űrhajózás fejlődése igen gyors, valóban

Meghalt Varró Kálmán elvtárs

Hétfőn elhunyt 83 éves korában Varró Kálmán elvtárs, ismert és közmegebecsült szegedi munkásmozgalmi vezető. Életét a munkásszolgálat boldogulásának szentelte. 1904 óta vett részt a munkásmozgásban, illetve kezdettől fogva a kommunista pártban. Magyar hadifogolyként fegyveresen harcolt a Nagy Októberi Szocialista Forradalomban, 1917 után a Bolsevik Párt magyar alosztályának tagja lett, s

1921-ben illegálisan jött haza Magyarországra. Ettől kezdve Szegeden élt, a famunkásokat szervezte. A famunkások szakszervezetének itt, Szegeden alapító tagja, s később hosszú ideig titkára volt. Felszabadulás után a Szegedi Tudományegyetem műhelyében dolgozott nyugdíjasként. Varró Kálmán elvtárs temetése október 23-án, szerdán délután 1 órakor lesz a Dugonics-temetőben.

Kentner Lajos zongoraestje

Kentner Lajos, a Londonban élő világhírű magyar zongoraművész — aki a 7. Budapesti Nemzetközi Zenei Verseny zsűritagjaként jelenleg hazánkban tartózkodik — kiemelkedő sikerrel szerepelt szombaton este a Zeneművészeti Szakiskolában.

Nagy érdeklődéssel várt koncertjének első számaként Liszt Weinen, Klagen című zongoraművét hallhattuk, s talán itt érezhettük leginkább azt, hogy Kentner Lajos rendkívül szuggesztív művészetiségű, akinek játékában minden hangnak szültsége, tartalma van, s akinek formáló ereje és elmeélessége a már lassan csak az idősebb generáció emlékében élő »régi«, nagy hangversenyek létkörét teremti meg. Liszt rendkívül reprezentatív alkotásának előadásában teljes világossággal keltek életre a mű összetevői: a Bach-témára írt variációk, s a záró korál egyszerű, nemes felépítése — a ma már kissé szokatlan, de annál meggyőzőbb koronával — egy nagyszerű művészi iskola tagjaként mutatja be a kiváló művészt.

A teljes felülemelkedés és kötetlenség jellemezte műsorának további produkcióit is. Koncertjének első feléből különösen a Beethoven: G-dúr rondo taktusvonalonkénti, megejtően szép előadása volt megindító.

A hangverseny második felében Bartók-, Liszt- és Kodály-műveket játszott Kentner Lajos. S bár a »Csillagok, csillagok...« befejezősége átkomponálásával nem értettünk egyet, feledtetett a többi népdalfeldolgozás, a Marosszéki táncok, a három Liszt-etűd és a ráadások nagyszerű előadása.

A hangverseny kapcsán meg kell mondanunk, hogy a szakiskolai hangverseny-zongora egyre inkább nem felel meg magasrendű követelményeknek. Hangjának színe nem egységes, hangolása sem megfelelő, s ezt Kentner Lajos játéka sem tudta teljes mértékben feledtetni. Nagy öröm viszont, hogy az olyan régen aktuális műsor-közlőkérdés megoldódott. Kémény Klóra, a Szegedi Nemzeti Színház művésznője ideális konferanszié.

Vántus István

Rádióműsor

Kedd
KOSSUTH RÁDIO

4.30 Hírek. 4.35 Vidékműsor. Friss hírek. 5.00 Hírek. 5.05 Falurádió. 6.00 Hírek. 6.25 Pillanatfelvétel. 7.00 Hírek. 7.10 Új könyvek. 7.30 Színház- és moziműsor. 7.54 Énekeljünk együtt. 8.00 Műsorismertetés. 8.10 Bura Pál zenekara játszik. 8.40 Harsán a kürtözöl: 9.20 Operaszínek. 10.00 Hírek. 10.10 Indulók. 10.30 Germinál. Drámai képek Zola regényéből. 12.00 Hírek. 12.15 Tánccsoprot. 12.57 Vidéki színházak műsora. 13.00 Olvasónapló. 13.15 Klasszikus operett-részletek. 14.00 Hírek. 14.10 Kamaraszínház. 15.05 Kopernikusz városában. 15.20 Cigánydalok, csárdások. 15.40 Várjuk kedden. 16.00 Hírek. 16.00 Adójárási jelentés. 16.10 Iskolarádió. 16.30 Handa Bandi kalandjai. 16.45 Zenesajnáló. 17.20 Rádióiskola. 17.50 Műsorismertetés. 18.00 Hírek. 18.15 Vendégszerkesztés: Heikki Annale a Finn Rádió könnvénzei munkatársa. 18.45 Esti beszélgetés. 19.00 Régi hírek. Énekesek műsorából. 19.25 A Szabó család. 19.35 Jó estét, gyerekek! 20.00 Esti krónika. 20.30 Könnvénzei híradó. 21.20 Kelelő Andor emlékezünk. 22.00 Hírek. 22.15 Mai szammal... 22.25 Zenei műsor. 23.10 Tánccsoprot. 24.00 Hírek. 0.10 Éjjeli zene.

Rádióegyetem. 16.45 Századunk korszakműveiből. 19.00 Hírek. 19.05 Hogyan nézzük... 19.25 George Gershwin zongorázik. 19.35 Budapesti Zenei Hét. 19.45, 20.45 Barangolás Olaszországba. 21.00 Könnvénzei. 23.00 Hírek.

Televízióműsor

17.45 Hírek. 17.55 Kukkantó. 18 óra 35 Harkály a vízen. Az október 29-1 nyílt tárgyalás vita-filmje. 19.05 Az orvos válasza. A májbetegség életmódja. 19.15 Lebontott kerítések. Filmröport. 19.30 Tv-híradó. 19.45 Szép álmokat, gyerekek! 19.55 Anyagok földje. Magyar film. 19. éven felülieknek. 21.25 Budapesti Zenei Hét. 1963. Közvetítés a Zeneművészeti Főiskoláról. A budapesti VII. Nemzetközi Zenei Verseny dínyertesekének hangversenye. II. rész. Kb. 22.35 Hírek. tv-híradó (ism.).

Ipari vállalat. Hmv.-hely mérlegképes könyvelői vizsgáló és nagy gyakorlatlall rendelkező

főkönnyvelőt
keres azonnali belépésre. Jelentkezni írásban: »Sürgős« jellegre Magyar Hírdetésben, Hmv.-helyen.
H. 70890

Az algyői Új Élet Mtsz képesített könyvelőt keres azonnali belépésre. Iroda a sártói vasútállomáson.
8754

PETŐFI RÁDIO

6.10 Torna. 6.30 Hírek. 6.00 Hírek. 14.00 Balettzene. 14.10 Időjárásjelentés. 14.25 Tánccsoprot. 14.50 Magyarországi úti képek. 15.00 Hírek. 15.05 Délutáni hangverseny. 15.10 Időszóró nemzetközi kérdések. 16.20 Nótacsoprot. 16.30 Iskolarádió. 17.00 Hírek. 17.05 Werner Mária és Miklós György hangversenye a stúdióban. 17.30 Tánccsoprot. 18.15

Vegyésztechnikust

gyakorlattal azonnal alkalmazunk. »Állandó munkahely« jellegre a kiadoba.
K. 749